

Ders Kitabı İncelemesi

Editörler:

Özcan DEMİREL

Kasım KIROĞLU

5. Baskı

Editörler: Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Prof. Dr. Kasım KIROĞLU

DERS KİTABI İNCELEMESİ

ISBN 978-605-037-005-8

DOI 10.14527/9786050370058

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2021, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindex.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşabilmektedir.

1. Baskı: Eylül 2005, Ankara

5. Baskı: Kasım 2021, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Vadi Grup Basım A.Ş.
Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A
Kazan/ANKARA
Tel: (0312) 394 55 91

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖNSÖZ

Ders Kitabı İncelemesi adlı bu çalışma, eğitim fakültelerinde okutulan aynı isimli derse kaynak oluşturma amacıyla hazırlanmıştır. Öğretmen yetiştirme lisans programlarındaki seçmeli derslerden biri olan *Ders Kitabı İncelemesi*'nin içeriğinde, öğretmen adaylarının ders kitaplarına eleştirel bir bakışla yaklaşımlarının ve bu kitapları belirli kriterlere dayalı olarak değerlendirebilmelerinin hedeflendiği belirtilmektedir. 21. yüzyıl becerileri arasında önem atfedilen, öğrencilere “eleştirel bakış açısı” kazandırma, bu çalışmanın da genel amacını oluşturmaktadır. Bu dersin sonunda, eğitim fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adaylarının sadece ders kitaplarını değil yaşamı da bu bakış açısıyla irdeleyebilecek becerileri kazanmaları hedeflenmektedir. Bu kitabın, bahsi geçen hedeflere ulaşmada hedef okuyucu kitlesi için iyi bir araç olmasına özen gösterilmiştir. Ayrıca kitabın, öğretmenler ve ders kitabı incelemesiyle ilgili çalışmalar yapan araştırmacılar için de bir kaynak olarak kullanılabilmesi düşünülmektedir.

Eğitim kurumlarında birçok alana yönelik ders kitabı kullanılmaktadır. Ders kitaplarının kullanıldığı alanların çeşitliliği, bu kitabın hazırlanmasında ekip çalışmasını gerekli kılmıştır. Yazar kadrosu bu düşünceden yola çıkarak oluşturulmuş ve her bölüm o alanda uzman kişiler tarafından yazılmıştır. Dil ve anlatım konusunda ortak bir yol izlenmekle beraber her yazarın kendine özgü anlatım biçimine de saygı duyulmuştur.

Kitaptaki konuların örüntüsü üç modül üzerine temellendirilmiştir. Birinci Modül'de ders kitaplarına yönelik genel bir bakış açısı kazandırılmaya çalışılmıştır. İkinci Modül'de ders kitabı incelemede kullanılacak ölçütler belirlenmeye çalışılmış; Üçüncü Modül'de ise öğrenme anlayışlarının ışığında farklı alanlardaki ders kitaplarının nasıl hazırlanması gerektiği üzerinde durulmuştur. Ekler bölümünde, ilk olarak Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Ders Kitapları Hakkında Merak Edilenler” ile ilgili bir bölüme yer verilmiş; sonrasında ise “Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait E-İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları” bölümü yer almıştır. Son olarak da bir aday kitabın panel raporu örneğine yer verilmiştir.

Bu çalışmanın öğretmen adaylarına ve öğretmenlere eleştirel bir bakış açısı kazandırması ve ders kitaplarına eleştirel bir bakışla yaklaşabilmeleri yazar kadrosunu mutlu edecektir. Bu kitabın ortaya çıkmasında katkı sunan tüm yazarlara ve kitabın bilim dünyasına kazandırılmasına olanak sağlayan Pegem Akademi Yayıncılık'a teşekkür ederiz.

Prof. Dr. Özcan Demirel ve Prof. Dr. Kasım Kiroğlu

Kasım, 2021

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Prof. Dr. Kasım KIROĞLU

MODÜL I

1. Bölüm: Eğitim ve Ders Kitapları

Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Prof. Dr. Kasım KIROĞLU - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5711-9182

2. Bölüm: Ders Kitaplarının Tarihçesi

Prof. Dr. Mehmet BAŞTÜRK - Balıkesir Üniversitesi

ORCID No:0000-0003-1878-7051

3. Bölüm: Ders Kitabının Öğretimdeki Yeri

Prof. Dr. Durmuş KILIÇ - Atatürk Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-1217-1945

4. Bölüm: Ders Kitaplarına Yardımcı Materyaller

Doç. Dr. Banu AKTÜRKOĞLU - Hacettepe Üniversitesi

ORCID No: 0000-0001-5307-882X

MODÜL II

1. Bölüm: Ders Kitaplarının Öğretim Programlarına Uygunluğu

Prof. Dr. Behçet ORAL - Dicle Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-6885-1683

2. Bölüm: Ders Kitaplarında Dil ve Anlatım

Öğr. Gör. Sıddık AKBAYIR - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-1135-363X

3. Bölüm: Ders Kitaplarında Bilimsel İçerik

Dr. Meziyet MOZAKOĞLU

4. Bölüm: İlköğretim Ders Kitaplarında Tasarım ve Dış Yapı Özellikleri

Dr. Öğr. Üyesi Serpil Güvendi KAPTAN - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0003-0623-0547

5. Bölüm: İlköğretim Ders Kitaplarında Görsel Düzen

Prof. Dr. Ata Yakup KAPTAN - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ORCID No: 0000-0002-0891-3977

MODÜL III

- 1. Bölüm: 1998, 2005 ve 2018 Öğretim Programları Temelinde Yazılmış Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Kitaplarına Bakmak**
Prof. Dr. Yücel KABAPINAR - Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6039-0096

- 2. Bölüm: Davranışçı ve Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışları Temelinde Fen Bilimleri Ders Kitaplarına Bakmak**
Prof. Dr. Filiz KABAPINAR - Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-5937-0880

- 3. Bölüm: Türkçe Ders Kitabı İncelemesi**
Doç. Dr. Ülker ŞEN - Gazi Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1855-6336

- 4. Bölüm: Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Işığında Ders Kitabı Hazırlama Matematik Dersi Örneği**
Prof. Dr. Ali ERASLAN - Ondokuz Mayıs Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4006-9363
Dr. Neslihan ŞAHİN - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

EKLER

- EK 1:** Ders Kitapları Hakkında Merak Edilenler
- EK 2:** Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait E-İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları
- EK 3:** Panel Raporu Örneği: Yedi (7) Puan Alarak Ders Kitabı Olması Uygun Bulunmayan Bir Aday Kitap

İÇİNDEKİLER

Önsöz	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

MODÜL I

1. BÖLÜM EĞİTİM VE DERS KİTAPLARI

Giriş.....	4
Ders Kitaplarının Eğitim Sistemi İçindeki Yeri	5
Ders Kitaplarını İncelemeye Bütüncül Yaklaşım	9
Kaynakça.....	12

2. BÖLÜM DERS KİTAPLARININ TARİHÇESİ

Giriş.....	16
Geçmişten Günümüze Yazı ve Kitap.....	16
Türk Eğitim Sisteminde Kitabın Tarihçesi	19
Ders Kitapları ve Çoklu Ortam (Multimedya).....	30
Çağın Anlaşılmasında Ders Kitaplarının Önemi.....	31
Ek-1	33
Kaynakça.....	35

3. BÖLÜM DERS KİTABININ ÖĞRETİMDEKİ YERİ

Giriş.....	38
Ders Kitaplarının Yeri ve Önemi.....	38
Öğretimin Ana Aracı Olarak Ders Kitabı	40
Ders Kitaplarının Amaç ve İşlevleri.....	42
Öğretmen, Öğrenci ve Ders Kitabı İlişkisi	44
Ders Kitabının Kullanılması ve Yararlanma Yolları.....	45
Etkili Bir Ders Kitabının Özellikleri	47
Kaynakça.....	48

4. BÖLÜM

DERS KİTAPLARINA YARDIMCI MATERYALLER

Giriş.....	52
Ders Kitaplarına Yardımcı Materyalleri Gerektiren Nedenler	53
Ders Kitaplarına Yardımcı Materyaller	56
Kaynakça.....	66

MODÜL II

1. BÖLÜM

DERS KİTAPLARININ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA UYGUNLUĞU

Giriş.....	72
Hedef ve Kazanımlar.....	72
İçerik Seçimi ve Düzenlenmesi	74
Öğrenme-Öğretme Süreçleri	78
Değerlendirme	86
Kaynakça	94

2. BÖLÜM

DERS KİTAPLARINDA DİL VE ANLATIM

Giriş.....	98
'Ders Kitaplarında Dil ve Anlatım' Konusunda Dikkate Alınacak Temel Ölçütler	99
Metin Kavramına Genel Bir Bakış	101
Metin Kurmanın Aşamaları	101
Metinde Konu ve İzlek (Tema)	106
Metnin Anlatım Biçimi.....	107
Metni Dil ve Anlatım Açısından Denetleme	108
Sonuç-Değerlendirme.....	112
Kaynakça.....	113

3. BÖLÜM

DERS KİTAPLARINDA BİLİMSEL İÇERİK

Giriş.....	116
Bilim.....	117
Bilimlerin Sınıflandırılması.....	119
Dersler ve Bilim Alanları.....	122
Bilgi Türleri.....	122
Ders Kitabı - Bilim İlişkisi.....	126
Kaynakça.....	137

4. BÖLÜM

İLKÖĞRETİM DERS KİTAPLARINDA TASARIM VE DIŞ YAPI ÖZELLİKLERİ

Giriş.....	140
İlköğretim Ders Kitaplarında Tasarım İlkeleri.....	140
Ders Kitaplarında Tasarım Öğeleri.....	145
Ders Kitaplarında Dış Yapı Elemanları.....	149
Kaynakça.....	157

5. BÖLÜM

İLKÖĞRETİM DERS KİTAPLARINDA GÖRSEL DÜZEN

Giriş.....	160
Ders Kitaplarında Resimlemeler (İllüstrasyon).....	160
Ders Kitaplarında Tipografi (Yazı Tasarımı ve Karakter Seçimi).....	173
Ders Kitaplarında Kapak ve Diğer Sayfaların Düzeni.....	183
Kaynakça.....	186

MODÜL III

1. BÖLÜM

1998, 2005 VE 2018 ÖĞRETİM PROGRAMLARI TEMELİNDE YAZILMIŞ HAYAT BİLGİSİ VE SOSYAL BİLGİLER KİTAPLARINA BAKMAK

Giriş.....	192
Davranışçı Öğrenme Anlayışı Temelinde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Ders Kitapları (2004 yılına kadar).....	192
Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışı Temelinde Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Ders Kitapları (2005 yılı sonrası)	198
2018 Yılı Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Ders Kitapları: Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışından Geriye Dönüş mü?	207
Kaynakça.....	211

2. BÖLÜM

DAVRANIŞÇI VE YAPILANDIRMACI ÖĞRENME ANLAYIŞLARI TEMELİNDE FEN BİLİMLERİ DERS KİTAPLARINA BAKMAK

Giriş.....	214
Ders Kitapları Neden Önemlidir?	214
Davranışçı ve Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışları: Genel Çerçeve	216
Davranışçı ve Yapılandırmacı Anlayış Temelinde Fen Ders Kitabı Hazırlama.....	218
Sonuç Dair.....	237
Kaynakça.....	239

3. BÖLÜM

TÜRKÇE DERS KİTABI İNCELEMESİ

Giriş.....	242
Türkçe Ders Kitaplarının Taşınması Gereken Temel Özellikler	243
Türkçe Ders Kitaplarında İçerik.....	247
Türkçe Ders Kitaplarında Dil, Anlatım ve Üslup	255
Türkçe Ders Kitaplarında Öğrenme, Öğretme Yaklaşımı.....	258
Türkçe Ders Kitaplarında Ölçme ve Değerlendirme	262
Türkçe Ders Kitaplarında Teknik Tasarım Ve Düzenleme	264
Sonuç Yerine.....	266
Kaynakça.....	266

4. BÖLÜM
YAPILANDIRMACI ÖĞRENME YAKLAŞIMI IŞIĞINDA
DERS KİTABI HAZIRLAMA
(Matematik Dersi Örneği)

Giriş.....	270
Matematik Dersi Öğretim Programı (1-8).....	270
Matematik Ders Kitapları.....	272
Matematik Ders Kitabı İnceleme Araçları	278
Kaynakça.....	281

EKLER

EK 1: Ders Kitapları Hakkında Merak Edilenler	285
EK 2: Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait E-İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları.....	301
EK 3: Panel Raporu Örneği: Yedi (7) Puan Alarak Ders Kitabı Olması Uygun Bulunmayan Bir Aday Kitap.....	335

MODÜL I

1. Bölüm: Eğitim ve Ders Kitapları

(Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Prof. Dr. Kasım KIROĞLU)

2. Bölüm: Ders Kitaplarının Tarihçesi

(Prof. Dr. Mehmet BAŞTÜRK)

3. Bölüm: Ders Kitabının Öğretimdeki Yeri

(Prof. Dr. Durmuş KILIÇ)

4. Bölüm: Ders Kitaplarına Yardımcı Materyaller

(Doç. Dr. Banu AKTÜRKOĞLU)

1. BÖLÜM

EĞİTİM VE DERS KİTAPLARI

Prof. Dr. Özcan DEMİREL - Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Prof. Dr. Kasım KIROĞLU - Ondokuz Mayıs Üniversitesi

İçindekiler

Giriş

Ders Kitaplarının Eğitim Sistemi İçindeki Yeri

Ders Kitaplarını İncelemeye Bütüncül Yaklaşım

Kaynakça

GİRİŞ

Eğitim, genel anlamda davranış değiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Davranış değiştirme süreci kasıtlı kültürleme yoluyla yapılmaktadır, diğer bir anlatımla bireye istendik davranışların planlı ve programlı bir şekilde aktarılması söz konusudur. Okul dışında yapılan kültürleme işleminin dışında, davranış değiştirme sürecinin kasıtlı kültürleme yoluyla okulda yapılması eğitime biçimsel bir işlev yüklemektedir. Eğitim bu işlevini yerine getirirken bireyleri kültürleme süreci içine sokmakta ve bu sürecin belli bir düzen içinde yapılması da eğitim programları ile olmaktadır (Demirel, 2004). Planlı, programlı olmayan hiçbir öğrenme etkinliği eğitim programının kapsamına giremez. Planlı, programlı eğitim çalışmalarında en belirleyici ve yol gösterici araçlardan birisi de ders kitaplarıdır.

Millî Eğitim Bakanlığı, 2016 yılında yayımladığı Ders Kitapları Yönetmeliği'nde ders kitabını, "Talim ve Terbiye Kurulu'nca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan kitap" olarak tanımlamaktadır. Toprak (1993), ders kitaplarını, "Eğitim programlarında belirlenen amaçlar doğrultusunda; öğretim programlarındaki derslerin içeriği ile ilgili bilgileri öğrencilere sunan, pekiştirme, sınava hazırlama ve öğrenme hızlarına uygun çalışma olanağı sağlayan kullanışlı bir öğretim materyali" olarak tanımlamıştır. Ünsal ve Güneşe (2002) göre ise ders kitapları, öğretim programlarında yer alan konulara ait bilgileri planlı ve düzenli bir biçimde inceleyip açıklayan, bilgi kaynağı olarak öğrenciyi dersin hedefleri doğrultusunda yönlendiren ve eğiten temel dokümanlardır. Bu belirlemeler doğrultusunda ders kitabını, bir eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ile ölçme-değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış ve öğrenme amaçlı kullanılan basılı bir öğretim materyali olarak tanımlayabiliriz.

Öğretmen ve öğrenciler tarafından derslerde en sık başvurulan kaynak olan ders kitaplarına (Karamustafaoğlu, Salar ve Celep, 2015) yönelik tanımları çoğaltmak olasıdır; ancak, burada göz ardı edilemeyecek gerçek, ders kitaplarının eğitim programlarıyla ilişkisinin vurgulanmış olmasıdır. Bu ilişkinin, temelde bir amaç-araç ilişkisi olduğu söylenebilir. Eğitim programlarında, eğitimin amaçları yer almakta ve dolayısıyla da yetiştireceğimiz bireylerde hangi istendik özelliklerin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu özellikler; bilişsel, duyuşsal ve devinışsel özelliklerdir. Bu özelliklerin geliştirilmesinde kullanılabilecek araçlar ise sınıf içi uygulamalarda kullandığımız her türlü görsel ve işitsel araç-gereçler ile öğreticinin kullandığı öğretim yöntem ve teknikleridir. Görsel-işitsel araçlar kapsamında değerlendirilebilecek ders kitapları, günümüz eğitim anlayışında ortaya atılan yeni yaklaşımlara rağmen popülerliğini korumakta ve bu araçlar içerisinde

çok sık kullanılmaktadır. Bu düşünce bağlamında, amaç olarak eğitim programının bir bütün olarak görülmesi, araç olarak da ders kitaplarının işe koşulması gerekmektedir.

DERS KİTAPLARININ EĞİTİM SİSTEMİ İÇİNDEKİ YERİ

Ders kitabı, programda yer alan hedeflerle tutarlı olarak konuların işlendiği, öğrencilere bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazandırıldığı temel bir kaynaktır (Yurt ve Aslan, 2014). Ders kitaplarının MEB tarafından kabul edilen eğitim programlarına uygun bir şekilde hazırlanması eğitim uygulamalarının en önemli koşullardan birisidir. Bu nedenle, öncelikle ders kitaplarının zeminini oluşturacak eğitim programlarının hazırlanması, daha sonra bunlara uygun ders kitaplarının hazırlanması gereği ortaya çıkmaktadır. Bu gerekliliğin geçmiş yıllarda kimi zaman yerine getirilmediği, önce ders kitaplarının hazırlandığı, daha sonra da buna uygun eğitim programının hazırlandığı dile getirilmektedir.

Bireylerin hayatında fener görevi gören kitapların temel işlevi, etrafını “aydınlatmak” olmalıdır. Etrafını aydınlatan, ışık saçan, bilgi veren bu yapıtlar gençleri yarınlara taşır ve bu gençlerin aydın düşüncelerle yetiştirilmelerine olanak sağlar. Ovidius’un belirttiği gibi, gençlerini kitaplarla beslemeyen ulusların sonu hüsrarla bitmektedir. Japon öğretmenlerin, okulda derste iken deprem olduğunda, *öncelikle kurtarılması gerekenler* arasında kitapları da saymaları oldukça anlamlıdır.

Kitaplar, kültürel mirasın aktarıcılarında biri olarak kabul edilmekte, iyi bir kitabın yukarıda dile getirilen gerçeklerin oluşturulmasına ve geliştirilmesine yardımcı olması beklenmektedir. Kitap okumanın önemi ve kalıcılığı üzerinde dikkatleri çekmek isteyen Atatürk, kültürü; okumak, anlamak, görebilmek, görebildiğinden mana çıkarmak, ders almak, düşünmek, zekayı terbiye etmek olarak ifade etmiştir.

Eğitim sistemi içinde kullanılan ders kitaplarının mevcut durumuna ilişkin literatürde bazı görüşler yer almaktadır. Bu görüşler içerisinde en çok tartışılan konu, ders kitaplarının içeriğidir. Geçmiş yıllarda yapılan ve farklı alanlara yönelik ders kitaplarının incelendiği çalışmalarda, ders kitapları; içerik, açıklayıcılık ve yönlendirme (Gülersoy, 2013), kazanımlara yönelik örneklerin varlığı ve öğrencilerin sınıfta aktif rol almasını sağlama (Güven, 2010), öğretim programının amaçlarına uygunluk ve problem türü (Artut ve Ildırı, 2013), anadil bilinci kazandırma (Çiçek ve Alcellat, 2014), sözel becerilere yer verilmesi (Gündoğdu, 2012), disiplinler arası öğretim (Güven ve Hamalosmanoğlu, 2018), bilimsel süreç becerilerinin geliştirilmesi (Yıldız ve Tatar, 2012; Epçaçan, 2013) gibi açılardan değerlendirilmiş ve yetersiz bulunmuştur. Günümüzde, ders içeriklerinin ve ki-

taplarının sürekli değiştiği göz önünde bulundurulduğunda yapılan bu çalışmalar, ders kitaplarına yönelik olası revizyonlarda dikkat edilmesi gereken hususlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ders kitaplarına yönelik yapılan çalışmalar içerisinde öğretmen görüşlerini ortaya koyan araştırmalar da yer almaktadır. Karadağ, Dülgeroğlu ve Ünsal, 2013 yılında yaptıkları bir araştırmada sonuç olarak, ders kitaplarının, öğretmenlerin beklentisini karşılamadığını belirtmişlerdir. Bu çalışmadan iki yıl sonra Karamustafaoğlu, Salar ve Celep (2015) tarafından yine benzer bulgular elde edilmiştir. Öğretmenler, kitabın içeriği ve ölçme değerlendirme bölümlerine yönelik olumsuz eleştiriler yapmışlardır. Eğitimin uygulayıcısı konumundaki öğretmenlere yardımcı bir araç nitelikteğindeki ders kitaplarının öğretmenler tarafından yetersiz bulunması bir hayli düşündürücü ve ders alınması gereken bir husustur.

Ders kitaplarının, bireylerin yaşamlarına hitap etmesi ve bu sebeple de çağın gerekliliklerine ayak uydurması gerekmektedir. Hayatımızın yadsınamaz bir gerçeği olan teknolojinin kullanımına yönelik etkinliklerin varlığı, öğrencilerin çağa ayak uydurmasını kolaylaştıracak ve uluslararası düzeyde rekabet edebilecek işgücünün oluşmasına destek olabilecektir. Fakat literatür incelendiğinde ders kitaplarında teknoloji kullanımına fırsat sağlayan içeriklerin sınırlı (Sevimli ve Kul, 2015) olduğu görülmüş ve bu durum daha yakın zamanda yapılan, güncel araştırmalarla da desteklenmiştir (Kara ve Atasoy, 2019).

Ders kitaplarının incelenmesine yönelik görece daha geçmişte yapılan çalışmaların bulgularının güncel çalışmalarla da desteklenmesi ülkemiz eğitim sisteminin değişikliklere karşı gösterdiği direncin göstergesidir. Yukarıda ders kitaplarına yönelik literatürde yer alan görüşler, güncel ders kitaplarına yönelik yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir. Son yıllarda ders kitaplarına yönelik yapılan çalışmalarda ders kitaplarının; metinsellik ölçütleri (Türkben, 2018), temel becerilerin kazandırılması (Kurudayıoğlu ve Soysal, 2018), bireylere tahminde bulunma gibi üst düzey düşünme becerilerinin kazandırılması (Özdemir ve Yanık, 2017), değer öğretimi (Türkben, 2019) ve araştırma alışkanlığını destekleme (Güneş, Sağdıç ve Şimşek, 2018) gibi hususlarda yetersiz kaldığı belirtilmektedir. Bununla birlikte bazı kitapların metin-görsel uyumu açısından yetersiz olması (Alkış Küçükaydın ve İşcan, 2017) ile bazı bölüm değerlendirme sorularında ve bazı şekilli gösterimlerde eksik ya da yanlış bilgi ile alternatif kavramların bulunması (Yılmaz ve diğerleri, 2017) gibi bulgular, literatürde yerini almıştır. Ders kitaplarının şekil ve içerik açısından süregelen bu yetersizliği, ders kitapları incelenirken bazı kriterlerin bilinmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.